

de gracht niet aan den Rijn bij Leiden, maar in den Vliet (die in den Rijn uitloopt), ter plaatse waar tegenwoordig en reeds sinds eeuwen de Hoornbrug ligt (1), aangevangen zal zijn, en niet tot in de Maas zal zijn doorgetrokken, maar tot in de Schie (die in de Maas valt), waar thans Ouwerschie ligt. Alleen dat gedeelte toch van het verbindingswater tusschen de hoofdrivieren draagt het karakter van een gedolven kanaal: de lijnrechte richting; de beide uiteinden daarentegen vertoonen het eigenaardige van een natuurlijken stroom, die zelf zich zijn loop in bochten en kronkelingen heeft gebaad.

Hoe dit zij, het dorp Schie lag aan het water dat Rijn en Maas verbond, en al de scheepvaart van de eene rivier naar de andere, zoo veel en zoo weinig als die beteekend mag hebben, nam langs dit dorp haar weg. Dat verklaart ons zijn betrekkelijk aanzien in dien vroegen tijd. Doch bij het toenemen der algemeene welvaart en bij het aanwassen der bevolking, gedurende de XIIIe eeuw, geraakte de binnenvaart aanvankelijk onder minder gunstige omstandigheden. Dat kon niet anders. Voordat men zich de belangen van den handel en van het verkeer ging aantrekken, had men de belangen van landbouw en veeteelt, waarvan de toeneming der bevolking afhankelijk was, te behartigen, en die waren op sommige punten althans met deze in strijd. De scheepvaart vereischte open wateren; de landbouw behoefde aaneengesloten waterkeeringen. Ter liefde van den landbouw stremde men aanvankelijk den vrijen loop van vlieten en vaarten, zoo veel dit noodig was om den drassigen grond droog te leggen of droog gelegen land tegen overvloeiing te beveiligen. Overal werden dijken gebouwd, niet slechts

---

(1) De Hoornbrug wordt reeds genoemd in de Graaflijkheidsrekeningen van 1344/5, II, bl. 188.